

מידעון (ניוזלטר) מספר 344: ינואר 2024

חדשות האיגוד בצל המלחמה

מתכננות ומתכננים יקרים,

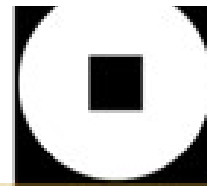
לפני שבוע השתתפה נציגות נכבדה מטעם האיגוד במפגש ארגונים בנושא שיקום ופיתוח חבל תקומה וסביבתו שאורגן ע"י מינהל התכנון, רמ"י ומנהלת תקומה. הצגנו שם את נייר העמדה שהכין האיגוד "תכנון בעת משבר וקריאת כיוון לשינוי תפיסת התכנון האזורי בישראל לאור אתגרי שיקום היישובים בנגב המערבי", שזכה לעניין רב. העבודה בנושא נמשכת, מספר גופים שפועלים ומתכננים לפעול באזור עומדים עמנו בקשר ואנו נמשיך ונעדכן בהתפתחויות.

את השנה האזרחית החדשה פתחנו עם הישג יפה: מאות חברות וחברים הצטרפו או חידשו חברות באיגוד. אנו מודות מקרב לב לכל מי שנענו לקריאה. הדבר מהווה ללא ספק הוכחה נוספת לחוסנו של האיגוד ולחוסנם של העוסקים בתכנון. את מכלול הפעילות והעשייה של האיגוד בשנת 2023 מסכמת בגיליון זה מתכנתת נילי ברוך, מנכ"לית האיגוד. הסיכום הוצג השבוע גם באסיפה השנתית בה השתתפו עשרות מתכננות ומתכננים.

עוד בגיליון זה, סיכום שנה על פעילות מינהל התכנון מאת מתכנן שחר סולר, סמנכ"ל לתכנון אסטרטגי במינהל התכנון, שמזכיר לנו כי התכנון הינו דיסיפלינה אופטימית המנסה לפעול וליצר כלים למען הווה ועתיד טובים יותר. במסגרת זו הוא מספר לנו על התכנית האסטרטגית המרחבית 2050 הנמצאת בישורת הלפני אחרונה. אנו מאחלות לכולן. קריאה מהנה ומזכירות שכל אחת ואחד יכול לתרום לאיגוד המקצועי של המתכננים. ות ע"י הרחבת מעגל החברים באיגוד.

בברכת ימים שקטים וחזרה מהירה ובטוחה של כל החטופים. ות והחיילים. ות אנו מאחלות לכן. קריאה מועילה ומהנה.

שלכן.
תמי ורחל

מסכמים 2023

איגוד המתכננים מסכם את שנת הפעילות 2023

מאת: מתכנתת ערים נילי ברוך, מנכ"לית איגוד המתכננים

שנת 2023 באיגוד היתה רוויה בפעילות:

קשה לסכם שנה זו, תחילתה מבטיחה ואופטימית ועל סופה – נגמרו כבר המילים. ובכל זאת, כמה מילים.

השנה, כדי להמשיך ולבסס תשתית ארגונית חזקה, המשכנו לפעול לפי חובותינו כעמותה רשומה תוך שמירה על התנהלות תקינה. בין היתר קיימנו אסיפה כללית ובחירות לוועד האיגוד שמורכב כעת מחברים ותיקים וחדשים. הקמנו מערכת גבייה חדשה, שמאפשרת תשלום חברות פשוט ונגיש. פעלנו לניהול רשימות עדכניות של חברי האיגוד ורעננו את הרכבי ועדת הקבלה וועדת הרישום בפנקס המתכננים. השנה הצטרפו אלינו לצוות יפית חדד, סטודנטית לתכנון עירוני באוני' בר-אילן, המסייעת לנו באדמיניסטרציה, ומתכנתת נטע לברן, עורכת המידעון (ניוזלטר) הדו-שבועי.

קיימנו שישה ערבי עיון מקוונים שעסקו בשלל נושאים מלב העשייה המקצועית: התחדשות עירונית בפריפריה, תכנון בצל אתגרים כלכליים בחברה הערבית, הרפורמה המשפטית והשפעתה על מער' התכנון, דיון תכנוני בהקמת ישובים חדשים, ובעקבות אירועי 7 באוקטובר, ערב עיון רב משתתפים ללמידה על שיקום אזורי אסון בארץ ובעולם. בנוסף, הקמנו קבוצות שיח וחשיבה ופרסמנו נייר עמדה עם המלצות אופרטיביות לתכנון בעת משבר. אנו ממשיכות ומשתתפות בפורומים ונפגשות עם הגורמים העוסקים בשיקום ובתכנון, ופנינו לראשי רשויות של הישובים בעוטף בהצעה למתן סיוע תכנוני, נוכח האתגרים שהם ידרשו להתמודד עימם.

ניסחנו מתווה לאסדרת המקצוע השלנו, ופעלנו למינוי נציגי האיגוד במוסדות התכנון המחוזיים והארציים. כבשגרה עקבנו אחר מכרזים למשרות שהדירו מתכננים, כשעו"ד וממתכנן ערים אשר כהנא, היועץ המשפטי, מנסח פניות להכללתנו.

הגבנו בניירות עמדה מקצועיים על פעולות ממשלתיות ובכלל זה נייר עמדה משותף עם התאחדות האדריכלים ואיגוד אדריכלי הנוף, הנוגע להכללת נושאי תכנון ובניה בחוק ההסדרים, נייר עמדה על שינוי חוק התו"ב לעניין הרכב ועדות מחוזיות וארציות, ונייר בו הצבענו על השלכות קרן הארנונה על תפקוד הרשויות המקומיות, וקידום מדיניות תכנון מיטבית.

מכלול פעילות זה זכה לעניין ולביטוי גם בכלי התקשורת השונים ובעיקר בעיתונות הכלכלית והמקצועית.

הכנס השנתי של שנת 2023, הפעם בקמפוס לאומנויות במרכז ירושלים, כלל כהרגלו קולות קוראים מרובים להרצאות, דיונים, פרסים ותחרויות. הכנס היה הצלחה גדולה, כאלף מתכננות ומתכננים השתתפו בו בעשרות דיונים בסוגיות תכנוניות הנוגעות להתחדשות מרכזי ערים. תודתנו לשותפות מעיריית ירושלים, החברה לפיתוח כלכלי עדן, והמרכז לעיצוב אורבני.

לראשונה, קיבל האיגוד מימון לפעילות שמטרתה הרחבת הידע המקצועי בהקשר של היבטים חברתיים בהתחדשות עירונית, ברמת שכונת המגורים, בשיתוף עיריית תל-אביב והיחידה לתכנון אסטרטגי..

הרחבנו את הפלטפורמות לפעילות ציבורית: אל עמוד הפייסבוק הצטרף ערוץ יוטיוב ובו הקלטות ערבי העיון ואירועים נוספים. המידעון (ניוזלטר) הדו-חודשי שלנו, מתפתח גם הוא כפלטפורמה עבורנו המתכננים, לכתוב ולהתבטא במסגרת מאמרי דעה שונים.

אנו ממשיכות לפעול כל הזמן לעדכון אפשרויות החברות באיגוד. הוספנו אפשרות לחברות על בסיס חודשי מתחדש, חידדנו לסטודנטים מהמחלקות לתכנון את נהלי הרישום בפנקס והחברות באיגוד, ואנו מקדמות קבלת החזר על רישום לחברות באיגוד עבור עובדי מדינה.

מה לא עשינו השנה:

בשל אירועי אוקטובר הכואבים, לא פרסמנו את מהדורת החורף של ביטאון 2023. תכנית המנטורינג גם היא לא נפתחה כמתוכנן. סיורי שיש, שהופיעו בתכנית העבודה שלנו, לא יצאו לפועל. כמידי שנה בחגי תשרי קיימנו תחרות 'משפיעים'. ות בתכנון, חגיגות הזכייה נדחו לעת עתה.

ומה לקראת השנה הקרובה?

נושא העיסוק המרכזי בו אנו מבקשות להמשיך ולהעמיק הוא נושא השיקום. כמו כן אנו נערכות לקראת הכנס השנתי שייערך בחודש יוני (שריון תאריכים מדויק – בקרוב!). נמשיך לפעול ולדווח.

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطة المخططين في اسرائيل

'תכנון'
הביטאון המוביל בישראל
בתחומי התכנון העירוני והאזורי

גיליון 19/2 (2022)
זמין כעת
בפורמט דיגיטלי
באתר איגוד
המתכננים
קריאה נעימה

מפעילות האיגוד בשנה האחרונה

מילים אחרונות ותודות

האירועים האחרונים חידדו את חשיבותו של האיגוד ותפקידו בהעמקת השיח המקצועי-תכנוני ובחיבור בין הגורמים השונים הנמצאים בלב העשייה התכנונית בישראל. ובתוך כך, הצורך במבט קדימה לעבר בנייה, שיקום וריפוי של החברה בישראל.

תודה לכם. חברי.ות האיגוד, שסומכים עלינו מידי שנה, מצטרפים לחברות באיגוד ותורמים מהידע המקצועי שלכם. המיילים המפרגנים מחממים את הלב והצעות הייעול מתקבלות בברכה. תודה ענקית לכל אחד ואחת

מחברי וחברות ועד האיגוד על הפעילות הענפה - שנעשית בשקט ובמקצועיות תוך מחויבות ענקית ונחישות גדולה. תודה אישית לתמי ולרחל, יו"ר שותפות של איגוד, על התמיכה, השותפות, שאר הרוח, ההנעה וההובלה של האיגוד, ולשותפותי בעשיה היומיומית-אורית, יפית, נטע, שולי ואורי.

לאחר שנתיים בתפקיד כמנכ"לית האיגוד, חשיבותו ככזה שמאפשר לתרום ולהיות בעמדת עשייה והשפעה רק התחדדו לי. תודה לכולכם.

בתקווה לימים טובים ולשחרור מידי של כל החטופים והחטופות.

נילי

עם הפנים ל-2050 מחשבות על התכנית האסטרטגית המרחבית

מאת: שחר סולר, סמנכ"ל תכנון אסטרטגי במינהל התכנון

קשה לכתוב על שנת 2023 בהתעלם מהדרמה הגדולה והכואבת שהתפתחה לקראת סוף השנה ואשר תמשיך ללוות אותנו גם ב-2024. יחד עם זאת דיסיפלינת התכנון הינה דיסיפלינה אופטימית שחושבת תמיד על הווה ועתיד טובים יותר ומנסה לייצר את הכלים וההזדמנויות להוביל לעתיד זה, גם כאשר המציאות משתנה וגם כאשר הקרקע פחות יציבה. כבכל שנה, המתח בין הפיתוח המהיר שנדרש עם גידול האוכלוסייה והעליה באיכות החיים לבין שיפור איכות התכנון, ירידה לפרטים ומתן מענה למורכבות במערכות החברתיות, הכלכליות והסביבתיות צף על פני השטח וימשיך ללוות אותנו קדימה. זהו מתח טבעי שמאתגר אותנו ועוזר לנו לטייב, לדייק ולהאיץ תהליכים תכנוניים תוך שיפור איכות התוצר התכנוני.

במקביל לסוגיות העירוניות, התכנון העירוני וההתחדשות, בהן דובר כבר רבות ומהוות win-win בשל היתרונות החברתיים, הכלכליים והסביבתיים שבהן קודמה השנה התכנית האסטרטגית המרחבית 2050. תכנית זו נמצאת בעת כתיבת שורות אלה לקראת מהלך של שיתוף ציבור נרחב לקראת סיומה בחודש פברואר. כמו תכנית ישראל 2020 בעבר, התכנית אמורה להתוות את הדרך לתכנון הארצי, ולהוות לו מגדלור או מצפן. זוהי תכנית סכמטית ומוכוונת לצפות פני עתיד תוך מתן מענה למספר "עתידים" שונים.

לאחר סבבי היועצות עם מומחים והליך רחב של שיתוף ציבור שנערך בתחילת השנה, הוחלט שהתכנית תורכב מחמישה קני מידה: עירוניות, אזוריות, שטחים פתוחים, צפון, דרום ומטרופולינים ועל-אזוריות; ושתי סוגיות

שחוצות את כל קני המידה:היערכות לשינויי אקלים, חדשנות טכנולוגית והשפעתה על המרחב.

המשותף לסוגיות שנבחרו לתכנית הינו שלרובן לא ניתן מענה הוליסטי תכנוני בעבר וחלקן צפוי לשנות באופן דרמטי את עולם התכנון. כך למשל נושא התכנון האזורי שזוהה ככלי משמעותי שיסייע לאזורים לתפקד באופן יעיל יותר פנימה בצד שימור תחרותיות סבירה בתוכם, נושא זה הינו קריטי בעיקר לאזורים "חלשים" בהם ישנה התמודדות משמעותית על משאבים מול אזורים אחרים. התוצר של סוגיה זו צפוי להיות סכמה מרחבית של אזורי תפקוד בישראל ומתודולוגיה לדיוקה וקביעת גבולות ברורים בעת קידום תכנון אזורי.

סוגיה נוספת הינה הטמעה של סוגיות אקלימיות בתכנון דוגמת עליית מפלס פני הים, עליה בטמפרטורות, שינוי במשטר גשמים ומידבור - הכוונה הינה לסמן את המרחבים בהם צפוי שינוי משמעותי בתחומים אלה תוך הכוונה של תכניות המשך לתת מענה לסוגיות אלה. הנחיות לקידום תכנון סטטוטורי במרחבים אלה מקודם כמהלך משלים.

מכיוון שהתכנון הינה דיסיפלינה איטית (ולא רק בישראל) אך השינויים הטכנולוגיים מהירים ויש צורך לאפשר את היתרונות ולהתמודד עם הסיכונים שבהם, מופו קבוצות של טכנולוגיות אפשריות להן השפעה מרחבית משמעותית (לדוגמה קבוצה של טכנולוגיות שמאפשרת הפחתת תלות והגדלת ביזוריות לאזורים שונים, קבוצת טכנולוגיות שמפנה מרחבים פיזיים וכיוצ"ב). השאיפה הינה להנחות בנוגע להתייחסות התכנונית, באם נדרשת, לסוגיות אלה וכן להציע כלים ומנגנונים לזיהוי של טכנולוגיות חדשות בעת שהן "מבצבות" ולקדם להן המלצות תכנוניות כאשר מתקרבות להיות רלבנטיות.

הנושא האחרון הוא הנושא הרגיש של על-אזוריות, דהיינו מבט הוליסטי והמלצות לשיתופי פעולה והשתלבותה של ישראל במרחב הפיזי הסובב תוך ניצול יתרונתיה כמו קירבה לים, גישה לטכנולוגיות והון אנושי וכיסוי על החסרונות דוגמת היעדר שטח ומשאבים. זוהי סוגיה רגישה מטבעה בעיקר בעת הזו אך מכיוון שהתכנון הינו ארוך טווח ומאפשר, לא נכון להעלם ממנה גם בעת הזו.

שחר סולר הוא סמנכ"ל לתכנון אסטרטגי במינהל התכנון, מתוקף כך מקדם עם צוותו את התכנית האסטרטגית המרחבית למדינת ישראל. אחראי על פיתוח כלי עבודה כמו מערכות ממ"ג, "מבט", מחקרים משווים ובין לאומיים ועוד. לפני תפקיד זה שימש כראש אגף תכנון סביבתי ובניה ירוקה במשרד להגנת הסביבה.

לתכנית באתר מינהל התכנון

מצילים את

מעירים

עמותת "מעירים" במבצע התרמה לפני סגירה

מצאנו לנכון לשתף פה את דבריו של איל מגדלוביץ', מייסד ומנכ"ל העמותה:

השינויים בשיטת הממשל והמלחמה שעוד מתרחשת הביאו להסתה של הקשב הציבורי והפילנתורפי מסוגיות סביבתיות וחברתיות שאינן חירומיות. לצד הדברים האלו, בחודשים האחרונים, משתמשת שנרשמה ואימתה את ההרשמה לשירות הגישה התראה לפני תביעה על סך עשרות אלפי שקלים לפי חוק הספאם כנגד העמותה. מכיוון שהייתה תקלה בהגדרות של תיבת הדוא"ל ממנה נשלחות ההתראות, הבקשה של המשתמשת להסיר את עצמה מהשירות לא הגיעה אלינו. למרות שלכל המשתמשים יש אפשרות להסיר את עצמם מקבלת התראות דרך המייל ודרך עמוד "ההתראות שלי" חוק הספאם בישראל מחמיר והעדפנו להגיע לפשרה עם התובעת. כל הליקויים תוקנו אבל הצטברות הנסיבות המצערות מבהירה לנו שלא נוכל להמשיך את הפעילות של העמותה במתכונת הנוכחית!

אנחנו חייבים לגייס 35,000 ש"ח בתמיכות חודשיות כדי לאפשר לנו לקיים את הפעילות בצורה ברמת קיימא: לכסות עלויות תפעול, לטפל בתקלות בזמן אמת כדי לתת לכסן את השירות החינמי הכי טוב שיכול להיות, לעמוד מול איזמים משפטיים עתידיים ולהגביר את קצב הפיתוח הטכנולוגי - יש עוד כל כך הרבה דברים לעשות. במעט מאוד משאבים הצלחנו להגיע לעשרות אלפי אנשים מידי חודש, לשנות את השיח ולעורר מאבקים בכל רחבי הארץ. לא נותר אלא לחלום על השינוי שנוכל לעשות כשהארגון יבסס את הפעילות שלו.

נשמח מאוד לתמיכתם החודשית, גם אם בסכום נמוך, אבל נכון לעכשיו, נשמח לתמיכות מכל סוג ולפי יכולתכם. אפשר לתרום כאן:

לפרטים ותרומה

הצעות
והזדמנויות
לחוקרים/ות

קריאה לחוקרות וחוקרים בתחום התכנון

חדש! באתר איגוד המתכננים מדור המרכז קולות קוראים, הצעות והזדמנויות לחוקרים. ות בתחום התכנון. בשלב זה כבר קיימת הצעה מרתקת להשתלב במחקר ביקורתי של פרופ' אלתרמן בנושא: "האריסות הקרקעית של הקיבוצים והמושבים בישראל; אסונם של יישובי העוטף כזוויי לבחינה מחדש של קונספציה ארכאית".

מוזמנים ומוזמנות לשמור את הלינק, להיכנס כעת ולהגיש מועמדות <

ללוח קולות קוראים

אחת המטרות שלנו באיגוד המתכננים היא להרחיב את מעגלי שיתוף הפעולה בין מתכננים/ות ובעלי מקצוע מתחומים משיקים, וכן לייצר קהילה תומכת ומסייעת לכל מה שדרוש למתכננים/ות להצליח ולשגשג.

לפיכך, מזכירים לכם/ן שבאתר האיגוד ישנו מדור דרושים/ות ובו מתפרסמות מודעות שעשויות להיות רלוונטיות עבורכם/ן, עבור קולגות ומתכננים צעירים.

יש לכם משרה רלוונטית למתכננים/ות?

לפרסום מודעת דרושים/ות, יש לפנות למזכירות האיגוד במייל, עם ציון פרטי המשרה המלאים < igudm1@gmail.com

לצפייה במשרות המוצעות כעת, היכנסו לקישור:

ללוח המשרות

מעורבות, קולות קוראים, כנסים ואירועים

קורס להכשרת מובילי.ות שינוי

בית הספר לשלום נווה שלום

המרכז הערבי לתכנון אלטרנטיבי

הקורס תורם במתן כלים, ידע וניסיון מקצועיים להובלת שינוי במדיניות בתחום התכנון.

הקורס מיועד למתכננים עירוניים, אדריכלים ומהנדסים

קורס מובילי.ות שינוי לאנשי מקצוע מתחום התכנון העירוני, ההנדסה האזרחית והאדריכלות
دورة وكلاء تغيير للمهنيين بمجال تخطيط المدن، الهندسة المدنية والهندسة المعمارية

2024-2025

